

Оригинални научни рад
Драшко Маринковић*
Бранка Маринковић**

**РЕГИОНАЛНА ДИФЕРЕНЦИРАНОСТ КРЕТАЊА БРОЈА
УЧЕНИКА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА У
РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ**

Извод: У раду се анализирају промјене кретања броја ученика у основним и средњим школама у Републици Српској у периоду 1996-2005. године. Промјене образовних карактеристика становништва резултат су специфичног друштвено-економског развоја, па стим у вези разматране су посљедице смањења броја уписаних ученика у појединим општинама Српске. Анализом мреже школа и структуре образовног система указано је на регионалну диференцираност којом се отварају само нека питања значајна за посматрање становништва као кључног елемента и фактора регионалне структуре и организације простора. Наведена демогеографска регионализација требала би да обједини сложени систем појава и процеса развоја становништва, који настају као посљедица дјеловања бројних чинилаца природног и друштвено-економског окружења, али и образовног потенцијала са којим у будућности може да рачуна геопростор Републике Српске.

Кључне ријечи: ученици, основне и средње школе, регионална диференцираност, образовни систем.

Abstract: In this work, there is an analysis about the changes of movement of pupils in primary and secondary schools in Republic of Srpska in the period from 1996 to 2005. The changes of the educational characteristics of the population are the result of specific socio-economic development and in this connection the consequences of the decreasing number of the registered pupils in some municipalities in Republic of Srpska have been examined. By the analysis of the schools' net and the structure of the educational system, it has

* Др Драшко Маринковић, доцент Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци;
E-mail: marinkovicd@pmfbl.org

** Бранка Маринковић, посдипломац Одсјека за просторно планирање Географског факултета
Универзитета у Београду; E-mail: marinkovicb@pmfbl.org

been pointed at the regional differentiation by which only some questions significant for observation of the population as the key element and factor of the regional structure and the organization of the area have been opened. The above mentioned demogeographic regionalization should unite the complex system of phenomena and processes of the population development which arise as the consequence of the action of numerous factors of the natural and socio-economic environment but the educational potential as well which can be reliable point in the future of Republic of Srpska.

Key Words: pupils, primary and secondary schools, regional differentiation, educational system.

Увод

Структурне промјене у становништву Републике Српске биле су разноврсне и обимне, па се с разлогом може говорити о демографском преобрађају који је овај геопростор имао у посљедњој деценији XX вијека, а што је настављено и у првој деценији новог миленијума. Почетком деведесетих година прошлог вијека суочили смо се са неповољним демографским кретањима усљед конфликтног стања и рата на простору бивше СФР Југославије, а посебно у Босни и Херцеговини. То се испојило у интензивним поремећајима у демографском развоју, територијалном распореду, као и у свим структурима становништва.

Сваки од насталих поремећаја одразио се на становништво Републике Српске и представља мањи или већи проблем са становишта демографских посљедица у бројним областима социјалног и економског развоја, међу којима су и оне од највећег егзистенцијалног и друштвеног интереса. Управо због значаја демографског чиниоца у развојној сferи, као изузетно важно поставља се питање његовог развитка у будућности при чему посебну пажњу треба посветити природном обнављању и будућем образовању становништва.

Промјене образовних карактеристика становништва резултат су економског и друштвеног развоја друштва, али истовремено значе и промјене у културном нивоу становништва. Узајамност ових процеса указује на велику важност сагледавања промјена у кретању броја ученика у основним и средњим школама. У тражењу најбољих начина организације простора, без обзира да ли је ријеч о просторно-функционалној организацији, или организацији административно-политичког система, становништво са свим својим потенцијалима или ограничењима, представља једну од најбитнијих компонената. Циљ овог рада је анализа броја ученика у основним и средњим школама у општинама Републике Српске на крају XX и почетком XXI вијека те њихова регионална диференцираност којом би се отворила само нека питања значајна за посматрање становништва као кључног елемента и фактора регионалне структуре и организације простора.

Демографске детерминанте гепростора Републике Српске

Рат и ратне посљедице су се веома негативно одразиле на друштвено-економски, а посебно на демографски, развој Републике Српске. Будући да није било пописа становништва можемо, само приближно, процјенити обим демографских промјена које су се десиле на овом простору у вријеме рата (1992-1995. године). У том периоду у Републику Српску се доселио велики број изbjеглог и расељеног становништва из Федерације БиХ и Хрватске, а истовремено се одселио значајан број становништва у Федерацију БиХ, Хрватску, Србију и Црну Гору и друге земље у свијету (Маринковић, 2005, 45).

Према процјенама у периоду 1996-2004. године Република Српска је имала занатно мањи број становника у односу на 1991. годину, што је посљедица интензивног расељавања становништва, процеса изbjеглиштва, емиграције у иностранство, ратног морталитета и константног смањења стопе природног прираштаја.

Након рата 1996. године Републички завод за статистику Републике Српске објавио је прве процјене броја становника, које се заснивају на анализи последњег пописа становништва из 1991. године, пописа изbjеглих и расељених домаћинстава у Републици Српској из 1996. године и анализе виталне статистике (подаци матичних служби о броју рођених и умрлих). Према овим процјенама на простору Републике Српске 1996. године било је 1,391.593 становника ($55,5 \text{ ст}/\text{км}^2$) и 410.173 домаћинства, са просјечном 3,4 члана по једном домаћинству. Процјене за 2004. годину указују да је на истом простору било 1,471.529 становника или просјечно $59 \text{ ст}/\text{км}^2$, што се веома често негира у стручно-научним анализама и разним истраживањима чланова Међународних експертских тимова за питање хуманог развоја у Босни и Херцеговини, али и у истраживањима наших научника (Маринковић, 2006, 437).

Међузависност утицаја демографских и просторних фактора резултирали су успостављањем специфичних просторно-демографских односа који по својим карактеристикама, Републици Српској дају обиљежје изразито хетерогеног простора. Скоро двије трећине, или 63,3%, становништва Српске концентрисано је у западном дијелу, од Дистрикта Брчко до Новог Града и Рибника, док остало становништво припада источном дијелу, јужно од Раче на Сави до Требиња и југа источне Херцеговине. Хетрогеност просторно-демографског карактера посебно је примјетна између урбаних и руралних насеља. Урбане средине (насеља) углавном остварују демографски раст захваљујући механичком приливу становништва и повољније старосне структуре, па преузимају водећу улогу у репродукцији становништва. Насупрот томе у руралним срединама у највећем броју случајева долази до слабијег демографског раста, који је углавном условљен емиграцијом и поремећајима биолошког карактера (Маринковић, 2006, 34).

Укупан број живорођених у Републици Српској у периоду 1996-2005. године је 129.894, док је истовремено умрло 128.720 лица, па је апсолутни природни прираштај у овом периоду био веома низак и износи 1.174. Дакле, за протеклих десет година стопа природног прираштаја је веома ниска и константно је у опадању са годишњим просјеком од око 0,2%.

Дакле, простор Републике Српске још увијек карактерише касна фаза демографске транзиције која је условљена спорим економским развојем и терцијаризацијом друштва, слабом искоришћености природних ресурса и доста повољног саобраћајно-географског положаја, а што је већ покренуло поремећаје биолошког карактера, процес старења становништва и смањење стопе природног прираштаја.

Кретање броја ученика у основним и средњим школама у Републици Српској

У школској 2005/2006. години у основним школама у Републици Српској уписано је укупно 119.405 ученика, од тога 58.070 дјевојчица и 61.335 дјечака. Основно образовање је обавезно, а од школске 2003/2004. године траје девет, тј. почиње са 6 навршених година. У Српској има 764 редовних основних школа (495 петоразредних и 269 деветоразредних).

Истовремено, у 87 средњих школа у школској 2005/2006. години образовало се 57.754 ученика за стицање различите стручне спреме и образовног профиле – струке. Средње образовање у Републици Српској траје три године за трећи, а четири године за четврти степен стручног образовања. Поред основног вида средњошколског образовања постоје и специјална одјељења средњих школа у којима се образује омладина ометена у психичком и физичком развоју, као и средње музичке школе.

**Табела 1. Уписани ученици у основним и средњим школама
у Републици Српској у периоду 1996-2005. године**

Школска година	У писани ученици					
	Основна школа			Средња школа		
	Укупно	М	Ж	Укупно	М	Ж
1996/97.	127.753	65.326	62.427	50.043	25.704	24.339
1997/98.	127.952	65.570	62.382	51.908	25.846	26.062
1998/99.	125.812	64.356	61.456	53.340	26.885	26.455
1999/2000.*	122.209	62.793	59.416	54.238	27.196	27.042
2000/01.	115.133	59.072	56.061	54.340	27.029	27.311
2001/02.	114.256	58.685	55.571	52.293	26.066	26.227
2002/03.	114.098	58.921	55.177	51.948	25.853	26.095
2003/04.	124.802	64.230	60.572	51.577	25.522	26.055
2004/05.	122.434	63.089	59.345	51.556	25.499	26.057
2005/06.	119.405	61.335	58.070	50.754	25.335	25.419
Разлика 1996/2005.	- 8.348	- 3.991	- 4.357	711	- 369	1.080

* Проглашен Дистрикт Брчко (Сл.Гласник РС бр.9/2000).

Извор: Gender Статистика бр.1. стр. 24-26 и Статистика образовања – Основно образовање бр.6, стр.33, и Средње образовање бр.7, стр.19, 2006.
Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука

Подаци из табеле 1. указују да је у периоду 1996-2005. године у Републици Српској дошло до значајних промјена у броју уписаних ученика. Ове промјене се у првом реду односе на велико смањење (-8.348) у броју уписаних основаца. Међутим, разлику у броју уписаних ученика између школске 1996/97. и 2005/06. треба умањити за ученике из Дистрикта Брчко (око 3.300 ученика), тако да је у Српској апсолутно смањење уписаних ученика у овом периоду око 5.000 ученика. Према полној структури није било већих одступања, тако да је, обзиром да се у просјеку роди више мушких дјеце, задржана апсолутна доминација дјечака у односу на дјевојчице.

Анализирајући поједине периоде може се констатовати да је у Републици Српској био веома различит упис основаца по школским годинама. До 2000. године варијација уписа је веома велика и углавном је још увијек била условљена посљедицама рата и преразмјештаја и повратка изbjеглог и расељеног становништва. До значајне разлике у броју уписаних ученика у основним школама између школске 1999/2000. и 2000/01. године дошло је због проглашења Дистрикта Брчко који је у школској 2000/2001. години имао 3.371 основца. Од школске 2003/04. знатно се повећао број основаца (за 10.704 ученика), као посљедица уписа ученика у прве разреде са шест година. Након те године евидентно је смањење броја ученика у основним школама, што је у сагласности са апсолутним смањењем нatalитета на простору Републике Српске.

У периоду 1996-2005. регистровано је апсолутно повећање броја уписаних средњошколаца у Српској, а што је у сагласности са већ поменутим преразмјештајем становништва и процесом изbjеглиштва. Интересантан је податак који указује да је у истом периоду у средњим школама дошло до промјене у полној доминацији. У односу на школску 1996/97. годину 2005/06. дјечака је било мање у односу на дјевојчице, односно од школске 2000/01. године дјевојчице су бројније.

Табела 2. Уписани ученици у први разред у основним школама у Републици Српској у периоду 2001-2005. године

Школска година	Уписани ученици			Број одјељења
	Укупно	М	Ж	
2001/02.	15.286	7.834	7.452	5.290
2002/03.	14.470	7.268	7.202	5.291
2003/04.	11.391	6.042	5.349	5.954
2004/05.	12.091	6.183	5.908	5.884
2005/06.	11.856	6.026	5.830	5.822
Разлика 2001/05.	- 3.430	- 1.808	- 1.622	532

Извор: Статистика образовања – Основно образовање бр.6, 2006.
Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, стр.33

Анализом података из табеле 2. може се констатовати да је у периоду 2001-2005. године у Републици Српској уписано мање 3.430 дјеце у прве разреде. Ако бисмо рачунали просјек онда се сваке године у основне школе упише мање 686 првачића, а што је у сагласности са смањењем броја живорођене дјеце на овом простору. Наиме, 1996. године у Српској је живорођено 12.263, а 2005. тачно 11.638 беба, односно у том периоду мање је рођено 625 беба, што је забрињавајуће.

Податак о повећању броја одјељења у основним школама односи се и на повећање броја комбинованих одјељења и то углавном у руралним срединама, којих је у истом периоду било више за 112. Према структури у око 70% случајева се спајају два разреда у једно одјељење.

Због великих миграција становништва у току рата (1992-1995.) које су изазване процесом избјеглиштва и расељавања становништва свих националности дошло је до промјена у мрежи школа у Републици Српској. Док се у неким школама настава изводила у три смјене, а у одјељењима је било чак и до 36 ученика, у другим подручјима доста школа било је без ученика или су биле потпуно или дјелимично уништене у току ратних активности. Највеће смањење броја ученика било је у општинама Котор Варош, Петрово и Српски Брод, док су знатно повећање броја ученика имале општине: Билећа, Бијељина, Вишеград, Лакташи, Милићи, Пале, Рудо и Соколац. У школској 1995/1996. години у Српској је било 148.430 ученика у основним школама и 41.431 ученик у средњим школама. У основним школама је било 5.052, а у средњим 1.743 одјељења. Велики број ученика је био размјештен по појединим општинама у којима су се размјестила избјегла и расељена домаћинства.

Ниво основног образовања у Републици Српској обавезан је за сву дјецу и омладину узраста од 6 до 14 година, а условљен је мрежом основних школа која је развијена на бази досадашњег демографског и тенденцијама социо-економског развоја. Подручне петоразредне основне школе лоциране су у насељима са мањом густином становништва, обично у руралним срединама, док су деветоразредне школе уједно матичне школе које су лоциране у већим насељима и урбаним срединама са већим бројем становника. Поред основног постоји и специјално основно образовање за дјецу ометену у психичком и физичком развоју, као и ниже музичке школе.

Табела 3. Уписани ученици у први разред у средњим школама у Републици Српској у периоду 2001-2005. године

Школска година	Уписани ученици			Број одјељења
	Укупно	М	Ж	
2001/02.	15.983	8.307	7.676	523
2002/03.	15.530	8.085	7.528	529
2003/04.	14.938	7.737	7.201	514
2004/05.	14.746	7.509	7.237	506
2005/06.	14.323	7.549	6.774	508
Разлика 2001/05.	- 1.660	- 758	- 902	- 15

Извор: Статистика образовања – Средње образовање бр.5, 2006.
Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука, стр.19.

Подаци у табели 3. указују на константно смањење броја уписаних ученика у средњим школама у Републици Српској. Апсолутно смањење уписа у први разред у периоду 2001-2005. године износи 1.660 средњошколаца. Смањењем броја ученика опао је и број одјељења, а смањење уписа је евидентније код дјечака, што у прошлости није био случај на овим просторима.

Према стеченој квалификацији на крају школовања средњошколци у Републици Српској најчешће (у 48,5% случајева) завршавају техничке школе, у 35,4% случајева стручне школе, а у 15,7% завршавају гимназије.

Просторна анализа полно-старосне структуре становништва Српске указује на значајну хетерогеност између градских центара и привредно развијенијих подручја, која имају правилнију структуру са значајним удјелом младог становништва, и брдско-планинских и крашких простора, који углавном имају неповољну полно-старосну структуру. Дакле, младих је све мање, а старих све више, па је то разлог да се на овом простору што прије почну спроведити пронаталитетне мјере популационе политике како би се ублажили негативни демографски процеси.

Мрежа средњих школа у Републици Српској требала би бити подређена структури регионалног привредног развоја, демографском потенцијалу, али и степену друштвено економског развоја, кадровским и образовним потребама привредних и ванпривредних дјелатности и саобраћајне инфраструктуре.

Регионална диференцираност гепростора Републике Српске према броју ученика у основним и средњим школама

На основу неких демографско-економских и нодално-функционалних параметара Републику Српску условно дијелимо на осам региона: Пријedor, Бања Лука, Добој, Бијељина, Зворник, Источно Сарајево, Фоча и Требиње.

Табела 4. Уписани ученици у основним и средњим школама у општинама и регионима Републике Српске у периоду 2001-2005. године

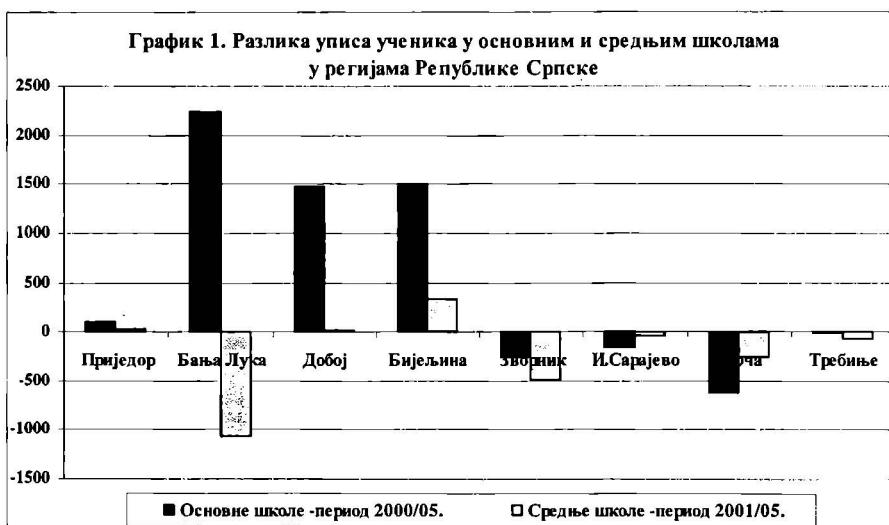
Демографско-економски регион	Општина	Основна школа			Средња школа		
		2000/ 2001	2005/ 2006	Разлика 2000/05	2001/ 2002	2005/ 2006	Разлика 2001/05
Приједор	Коз Дубица	2.264	2.138	- 126	594	618	24
	Крупа на Уни	84	141	57	-	-	-
	Нови Град	2.620	2.633	13	925	1.115	190
	Приједор	7.600	7.557	- 43	3.953	3.841	- 112
	Бос. Костајница	466	463	- 3	431	359	- 72
	Оштра Лука	190	392	202	-	-	-
	УКУПНО:	13.224	13.324	100	5.903	5.933	30
	Баня Лука	16.789	17.144	355	11.389	10.873	- 516
	Грачаница	4.757	5.260	503	2.005	2.012	7
	Јасјеро	117	167	50	-	-	-
Баня Лука	Књежево	1.386	1.368	- 18	435	365	- 70
	Котар Варош	2.121	2.267	146	530	489	- 41
	Лакташи	3.151	3.742	591	-	-	-
	Мркоњић Град	1.844	1.910	66	781	722	- 59
	Петровац	-	60	60	-	-	-
	Пријавор	3.742	4.111	369	1.393	1.244	- 149
	Рибник	575	618	43	213	170	- 43
	Србац	1.807	1.817	10	644	576	- 68
	Купрес	-	18	18	-	-	-
	Челинац	1.919	1.964	45	537	476	- 61
Добој	Шипово	1.126	1.121	- 5	547	481	- 66
	УКУПНО:	39.334	41.567	2.233	18.474	17.408	- 1.066
	Вукосавље	208	364	156	337	159	- 178
	Дервента	2.830	2.760	- 70	1.398	1.326	- 72
	Добој	5.689	6.538	849	3.119	3.314	195
	Модрича	2.282	2.644	362	686	984	298
	Петрово	677	616	- 61	245	184	- 61
	Босански Брод	1.256	1.371	115	472	494	22
	Теслић	4.328	4.486	158	1.617	1.520	- 97
	Шамац	1.703	1.669	- 34	523	428	- 95
Бијељина	УКУПНО:	18.973	20.448	1.475	8.397	8.409	12
	Бијељина	9.068	10.342	1.274	3.776	4.126	350
	Лопаре	1.165	1.274	109	461	426	- 35
	Пелагићево	408	443	35	-	-	-
	Донji Жбар	183	275	92	-	-	-
	Угљеник	1.678	1.677	- 1	631	653	22
	УКУПНО:	12.502	14.011	1.509	4.868	5.205	337
	Братуница	1.929	1.720	- 209	657	495	- 162
	Власеничка	1.136	1.070	- 66	625	510	- 115
	Зворник	4.447	4.834	387	2.218	2.173	- 45
Зворник	Милићић	1.012	937	- 75	405	383	- 22
	Сребреница	929	603	- 326	652	548	- 104
	Шековићи	952	900	- 52	302	262	- 40
	Осмаци	316	395	79	-	-	-
	УКУПНО:	10.721	10.459	- 262	4.859	4.371	- 488
	Пале	2.346	2.190	- 156	1.152	1.020	- 132
	Рогатица	1.231	1.086	- 145	560	479	- 81
	Соколац	1.347	1.282	- 65	565	627	62
	Касиндо	1.431	1.332	- 99	712	770	58
	Ист. Стари Град	-	42	42	-	-	-
Источно Сарајево	Лукавица	644	942	298	663	677	14
	Трново	144	123	- 21	-	-	-
	Хан Пијесак	390	376	- 14	116	154	38
	УКУПНО:	7.533	7.373	- 160	3.768	3.727	- 41
	Вишеград	1.319	1.094	- 225	714	535	- 179
	Калиновик	255	179	- 76	104	97	- 7
	Рудо	903	713	- 190	256	271	15
	Фоча	1.973	1.887	- 86	1.108	947	- 161
	Устипчића	91	79	- 12	-	88	88
	Чајниче	564	541	- 23	222	208	- 14
Требиње	УКУПНО:	5.105	4.493	- 612	2.404	2.146	- 258
	Берковићи	195	187	- 8	30	92	62
	Бијећа	1.496	1.450	- 46	487	529	42
	Гаџићи	1.145	1.215	70	528	480	- 48
	Љубиње	415	407	- 8	174	150	- 24
	Невесиње	1.387	1.412	25	589	632	43
	Требиње	3.103	3.059	- 44	1.812	1.672	- 140
РЕПУБЛИКА СРПСКА		115.133	119.405	4.272	52.293	50.754	- 1.539

Извор: Статистика образовања – Основно образовање бр.6, стр.42-48, и Средње образовање бр.7, стр.25-33, 2006. Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука

Анализом табеле 4. може се закључити да у периоду 2001-2005. године око 51% општина Републике Српске има смањење броја уписаних ученика у основне школе, а да само 35% општина има повећање уписа првачића. У истом периоду чак 67,4% општина има мањи број уписаних средњошколаца.

Највеће повећање уписаних ученика у основним школама регистровано је код општина: Добој, Лакташи, Грађашка, Зворник, Прњавор, Модрича и Бања Лука, а истовремено смањење у општинама: Сребреница, Вишеград, Братунац, Рудо, Пале, Рогатица и Козарска Дубица.

Према броју уписаних средњошколаца највеће повећање имале су општине: Модрича, Добој и Нови Град, док је највећи пад забиљежен код општина: Бања Лука, Вишеград, Вукосавље, Братунац, Фоча, Прњавор, Требиње и Пале.

У регионалном погледу највећи пораст броја уписаних, како основаца, тако и средњошколаца има бијељинска регија. Добојска регија има такође знатно повећање броја уписаних основаца, док је број средњошколаца скоро идентичан, а што је веома слично и код приједорске регије. Бањалучка регија има далеко највеће повећање броја уписаних ученика у основним школама, али истовремено има и највеће смањење броја уписаних средњошколаца. Остале четири регије (зворничка, источно сарајевска, фочанска и требињска) имају константно смањење броја уписаних ученика у основним и средњим школама.

Анализа регионалног размјештаја према броју уписаних ученика у основним и средњим школама указује на изразиту хетерогеност, јер сјеверо-западни дио геопростора Републике Српске има далеко већи образовни потенцијал у односу на њен исток и крајњи југ.

Покушај наведене демогеографске регионализације требало би да обједини сложени систем појава и процеса развоја становништва, који настају као посљедица дјеловања бројних чинилаца природног и друштвено-економског окружења, али и образовног потенцијала са којим може да рачуна простор Републике Српске.

Уместо закључка

У савременим развијеним друштвима, главни покретач друштвено-економског развоја је развој људских ресурса кроз образовање и васпитање, па би то требао бити и један од приоритета у Републици Српској. Квалитетније образовање требало би да осигура одрживи национални развој и успешне реформске процесе, односно развијеност мреже школа, а што је претпоставка бржег друштвеног развоја. Због тога регионална диференцираност броја ученика основних и средњих школа треба да буде усклађена са размештајем становништва, значајем и улогом појединих насеља и развојем привредних и других друштвених дјелатности.

Образовни систем Републике Српске се налази у процесу реструктуирања и прилагођавања потребама ученика, као и обезбеђењења потпуног обухвата генерација основним образовањем. Истовремено, константно се развијају програми средњошколског образовања који омогућавају ученицима приступ високом образовању.

Досадашњи регионални распоред и структура средњих школа, као и број уписаних ученика посљедица су прилагођавања средњег образовања потребама предратне структуре, али не и обима, привредних капацитета на простору бивше државе. Усљед гашења индустрије и застоја привредног развоја повећао се број незапослених, као и различитих социо-економских проблема. Због тога је потребно предузети низ корака који би били у сагласности са потребама становништва за средњошколским образовањем, односно савременим потребама привреде и ванпривреде, што би био један од кључних фактора регионалне структуре и организације простора Републике Српске.

Литература и извори:

1. Gender Статистика – Мушкирци и жене у Републици Српској, бр.1, 2003. Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука
2. Група аутора, 2006. Демографски развој и популациони политика Републике Српске, ИП „Младост“, Бијељина
3. Демографска статистика бр.4 и 9. 2000. и 2006. Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука
4. Маринковић Драшко, 2006. Ставе и перспектива демографског развоја геопростора Републике Српске, Зборник Матице Српске за друштвене науке, Нови Сад
5. Marinkovic Drasko, 2005. Demographic consequences of the distribution of the refugees and displaced persons of Republic of Srpska, International

scientific conference: „Migrations, Crises and Recent Conflicts in the Balkans“, LDSA, DemoBalk, AIDELF, Belgrade

6. Маринковић Драшко, 2005. Демографски проблеми процеса избеглиштва у Републици Српској, Географско друштво Републике Српске, Бања Лука

7. Мушкарци и жене у Републици Српској – Gender статистика бр.1, 2003. Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука

8. Статистика образовања – Основно образовање бр.6, 2006. Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука

9. Статистика образовања – Средње образовање бр.5, 2006. Републички завод за статистику Републике Српске, Бања Лука

**Drasko Marinkovic
Branka Marinkovic**

REGIONAL DIFFERENTIATION of PRIMARY and SECONDARY PUPILS' MOVEMENT in REPUBLIC of SRPSKA

S U M M A R Y

In the modern developed societies, the main agitators of the socio-economic development is the development of the human resources through education and schooling, and that should be one of the priorities in Republic of Srpska as well. High quality education should secure sustainable national development and successful reform processes, that is the development of the schools' net which is a presumption of the faster social development. That is the reason why the regional differentiation of the number of pupils in primary and secondary schools should be coordinated with the position (arrangement) of the population, the significance and role of some places and the development of the economic and other social activities. The education system of Republic of Srpska is in the process of the restructuring and adaptation to the pupils' necessities as well as in the provision of the complete scope of the generations by the primary schooling. At the same time, the programmes of the secondary education which enable the access to the higher education for the pupils are constantly developed. The former regional arrangement and the structure of the secondary schools as well as the number of the registered pupils are the consequences of the adaptation to the necessities of the pre-war structure but not to the size of the economic capacities on the territory of the former country. In consequence of abeyance of the industry and the stagnation of the economic development, the number of the unemployed people and various socio-economic problems has increased. A range of measures should be undertaken which would be in accordance with the necessities of the population for secondary education, that is for the modern necessities of the economy, which would be one of the key factors of the regional structure and the organization of the area Republic of Srpska.